

DHR Stockholms läns distrikts

Verksamhets- berättelse 2018

Delaktighet – Handlingskraft - Rörelsefrihet

DHR Stockholms läns distrikt

Telefon 08-120 556 80

**Kavallerivägen 30, 1 tr
174 58 SUNDBYBERG**

**www.dhr.se/stockholmslan
stockholmslan@dhr.se**

Innehållsförteckning

INTRODUKTION

Medlemmar _____	1
Vårt uppdrag, våra uppdragsgivare _____	1
Styrelsens redogörelse för verksamhetsåret 2018 _____	2
Vår styrelse, sammanträden och personal _____	2
Distriktets intressepolitiska arbete – så här arbetar vi _____	2
Insiktsutbildningar _____	5

SAMVERKAN MED LANDSTINGETS LEDNING

Samverkansråd med landstingsstyrelsens förvaltning och landstingsdirektören _____	6
Bidragsgruppen _____	6
Samverkansråd för landstingsstyrelsens politiker _____	7
Landstingets bemötandepreis _____	8

KULTUR

Kulturförvaltningens samverkansråd (KUN) _____	8
--	---

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Hälsö- och sjukvårdsförvaltningens råd _____	9
Akutsjukhusen _____	12

HABILITERING

Referensgrupp för habilitering _____	13
--------------------------------------	----

HJÄLPMEDEL

Referensgruppen för hjälpmedel _____	15
Brukarråd Sodexo _____	16
Brukarråd hjälpmedelscentral Syd, MAH och KomSyn _____	16
MAH, Medicinteknisk apparatur i hemmet _____	16
Komsyn, kommunikation-, kognitions-, syn- eller hörselhjälpmedel _____	17
Läkemedelskommittén _____	17
E-hälsan _____	17
Stockholms läns sjukvårdsområde _____	18
Locums samverkansråd _____	18

TRAFIK OCH KOMMUNIKATIONER

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen _____	18
Trafikverkets råd _____	19

Kollektivtrafik till lands och sjöss _____	20
Färdtjänst _____	20
Förvaltning om nya tunnelbanan (FUT) resursgrupp _____	20
ÖVRIGA MÖTEN, KURSER MED MERA DÅ VI DELTAGIT/MEDVERKAT	
Kurser och konferenser _____	21
Informationsmaterial och mässdeltagande _____	21
SAMARBETE MED ÖVRIGA FUNKTIONSHINDER- ORGANISATIONER	
Rh-gruppen (Rörelsehinderföreningarna i samverkan) _____	22
Samarbete kring BOSSE - Råd, Stöd & Kunskapscenter _____	22
Presidiemöten _____	22
Ekonomi _____	23
ORDFÖRANDENS SLUTORD _____	24
Bilaga 1	
Förtroendevalda och personal _____	25
Styrelse _____	25
Revisorer _____	25
Valberedning _____	25
DHR-aktuellt i Stockholm _____	25
Under året har följande personer varit anställda _____	25
Bilaga 2	
Av distriktet arrangerade kurser och konferenser _____	26
Kontaktuppgifter till DHR-avdelningarna inom Stockholms län	

INTRODUKTION

”DHR – Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet”, är en idéburen demokratisk organisation av och för personer med nedsatt rörelseförmåga. Vi bildades 1923 av elever vid Vanförestalten i Göteborg.

DHRs uppbyggnad

DHRs organisation är uppbyggd på följande sätt:

Förbund - Förbundet arbetar mot Riksdag, regering och centrala myndigheter.

Distrikt - Distriktet arbetar med landstingspåverkan. Hit räknas kollektivtrafik, sjukvård, hjälpmedel och rehabilitering.

Avdelning - Avdelningarna arbetar på kommunal nivå med frågor som socialtjänst, hemtjänst och tillgänglighet.

Medlemmar

Följande tio DHR-avdelningar tillhör distriktet:

Avdelning	Antal medlemmar 31/12			
	2018	2017	2016	2015
Botkyrka-Salem	27	32	32	33
Huddinge	46	42	43	47
Nacka – Värmdö	37	33	32	34
Norrtälje	112	116	123	134
Nynäshamn – Haninge	26	26	27	27
Stockholm	598	610	621	651
Sundbyberg	31	29	28	29
Södertälje	63	70	70	78
Tyresö	27	27	31	34
Täby	41	39	40	45
Distriktet totalt	1008	1024	1047	1172

Antalet medlemmar i avdelningarna i distriktet har minskat med totalt 16 personer.

Vårt uppdrag, våra uppdragsgivare

På uppdrag av DHRs Förbundsstyrelse och avdelningarna i länet bedriver vi rättighets- och intressepolitisk verksamhet kring länsövergripande och landstingsfrågor i Stockholms län. Vi har även vissa samordnande och medlemsstödande uppgifter. Vi anser oss även ha en förpliktelse gentemot landstinget att tillhandahålla pålästa och aktiva representanter i samverkansråden.

År 2010:
1572 medlemmar

År 2018:
1008 medlemmar

Styrelsens redogörelse för verksamhetsåret 2018

Vår styrelse, sammanträden och personal

DHR Stockholms läns distrikts arbete leds av en årsmötesvald styrelse med nio ledamöter, fem män och fyra kvinnor, som alla har nedsatt rörelseförmåga. Styrelsen har under året hållit tretton protokollförda styrelsemöten och tre styrelsekonferenser. Styrelsen har även utsett ett beredningsutskott. Distriktskansliet ligger i Rissne Office Center i Sundbyberg. Vi har under året haft fyra deltidsanställda kvinnor varav två använder rullstol.

Årsmötet hölls i Fruängsgården lördagen den 21 april med totalt 54 personer varav 25 av avdelningarnas valda ombud. Mötet leddes av Patrik Forslin, konsulent på BOSSE – Råd Stöd & Kunskapscenter. Protokollet fördes av Ingela Larsson, ombud på distriktskansliet.

Årsmötet behandlade två motioner kring: *Färdtjänst* och *Vårdgivare* vilka bifölls av årsmötet. När det gäller motionen vårdgivare, har distriktet fortsatt att ta upp i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, samt i Locum om tillgängligheten på alla vårdinrättningar, till exempel att det ska finnas liftar. När det gäller motionen Färdtjänst har vi vid våra kontakter med trafikförvaltningens resursgrupp och bolagen framfört vikten av att färdtjänstförarna följer de direktiv som utfärdats angående service, bemötande och klädsel. Vad gäller fordonen uppger förvaltningen att de genomför oannonserade kontroller, oftast vid sjukhusen.

Distriktets intressepolitiska arbete – så här arbetar vi

Genom att skapa opinion och påverka de politiska besluten arbetar DHR Stockholms läns distrikt för ett öppet Sverige, där personer med nedsatt rörelseförmåga inte blir utestängda.

En av utgångspunkterna i vårt arbete är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det är utifrån detta perspektiv vi arbetar.

Universell design

I vårt arbete har universell design en central plats. Universell design innebär tillgänglighet och användbarhet för alla. Med universell design menas att göra rätt från början och på så sätt slippa dyra ombyggnationer i efterhand; för att uppnå tillgänglighet och användbarhet för alla.

Foto: Olle Johansson diskuterar med Anna-Lena Christensson Österberg, Verksamhetsområdeschef Rehabilitering och Hälsa som höll i förmiddagens seminarium vid årsmötet.

Foto: Carola Alexandersson och Ingela Larsson prickar av årsmötesdeltagarna som även får en kasse med diverse material i.

Foto: Persons arm sträcks upp för att begära ordet, framför syns mötesdeltagare; podiet längst fram.

Samverkansråd

Vårt praktiska arbete genomförs bland annat genom att vi har representanter i olika Samverkansråd inom landstinget.

Distriktet svarar på remisser

Distriktet ombeds med jämna mellanrum att svara på olika remisser. Under året har distriktet svarat på ” Kulturstrategi för stockholmregionen” och tillsammans med Funktionsrätt Stockholms län och Synskadades Riksförbund Stockholms och Gotlands län besvarade vi ”Med anledning av förslag på förändring av riktlinjer för färdtjänsten”. Remissvaren kan fås av distriktskansliet om önskemål om att läsa finns.

Insändare och debattartiklar

Distriktet syns i media genom att vi skriver insändare och debattartiklar som vi publicerar i olika media. Det senaste vi skrev var av anledning av Trafikförvaltningens granskning ”10 personer gjorde tusentals resor med rullstolstaxi – nu drabbas alla resenärer” där distriktsordförande uttalade sig om det obegripliga beslutet.

Information, rådgivning och stöd till avdelningar och enskilda medlemmar

Distriktets webbplats används för att sprida information om aktuella frågor, distriktets verksamhet, olika kurser och aktiviteter; under året har ett medlemsbrev via mejl börjat sändas. Avdelningarna har också genom särskilda meddelanden fått information om aktiviteter och andra handlingar. Ledamöter i distriktsstyrelsen och kanslipersonal har medverkat vid avdelningsårsmöten och andra sammankomster i avdelningarna. Distriktet har erbjudit rådgivning och stöd till avdelningarna och enskilda medlemmar kan kontakta oss för stöd och rådgivning i olika frågor som är angelägna för dem.

Distriktet träffar politiker

Distriktet ordnar ibland möten med olika Landstingspolitiker för att diskutera och framföra våra synpunkter på frågor som är viktiga för den målgrupp vi företräder.

Distriktet samarbetar med olika aktörer

Distriktet har bland annat ett upparbetat samarbete med Rörelsehinderförbunden i länet. Tillsammans genomför vi bland annat Möjlighetsdagen. På Möjlighetsdagen kan besökare gå på gratis seminarier som på något sätt tar upp funktionshinderperspektiv på aktuella frågor.

Foto:

Anna Westerberg vid micken på Mynttorget. Personer med skyltar "19 CRPD"

Artikel 19 kampanjen

Fredagen den 8 juni hölls vår första av två manifestationer som vi gjorde tillsammans med Unga rörelsehindrade Stockholm. Ett 40-tal samlades på Mynttorget.

Bland talarna fanns:

- *Jonas Sjöstedt*, partiledare för vänsterpartiet
- *Mika Ihanus*, Förbundsledamot i DHR, framförde en samhällskritisk pjäs om LSS
- *Björn Häll Kellerman*, Förbundsordförande i Unga Rörelsehindrade

Måndagen den 3 september arrangerade vi tillsammans med Unga Rörelsehindrade Stockholm vår andra gemensamma manifestation för att uppmärksamma Artikel 19 i Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna gång var platsen för manifestationen Sergels torg där ett hundratal närvarade.

Några av manifestationens talare var:

- *Annika Taesler*, författare, var moderator och talare
- *Bengt Westerberg*, tidigare partiledaren för dåvarande Folkpartiet gav en historisk bild av LSS-lagens framväxt och om den oroande nedmonteringen av den personliga assistansen.
- *Nora Eklöv*, Generalsekreterare på Förbundet Unga Rörelsehindrade berättade om sin personliga kamp för att få den personliga assistans hon behöver för att kunna bo och arbeta i Stockholm.

Om Artikel 19 i CRPD (Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning): Artikeln heter "Rätt att leva självständigt och att delta i samhället". Personlig assistans och rätten att få bo var områden som vi bland annat valde att synliggöra.

Barnrättsbyrån

DHR har behov av fler och yngre medlemmar. Personer med funktionsnedsättningar som är nyanlända i Sverige är en målgrupp där potentiella medlemmar kan finnas. För att nå dessa personer tror distriktet att vi måste söka nya kontaktvägar och tillvägagångssätt. Dessutom ser vi att vår erfarenhet och kunskap kan komma väl till pass i mötet med personer som är nya i Sverige.

Med anledning av detta har vi under året haft möte med Barnrättsbyrån och Unga rörelsehindrade i Stockholm för att vi tillsammans ska uppsöka nyanlända för att erbjuda stöd, information och vår erfarenhet av att leva i Sverige och av att leva med funktionsnedsättning.

Genom samarbetet har vi också glädje av varandras olika kompetenser. Vi har bland annat tillgång till socionomer och jurister, vilket är positivt både för oss och den som är nyanländ i Sverige.

Demonstrationer och manifestationer

Distriktet medverkar i och arrangerar olika demonstrationer som exempelvis "Rädda LSS"-manifestationen, Färdtjänstmanifestation och Artikel 19 manifestation och i år även EuroPrideparaden.

Distriktets arbete med kulturfrågor

Distriktet har en mångårig plats i Kulturrådets samverkansråd som Kulturrådet har tillsammans med representanter för funktionshinder rörelsen. Syftet med samverkansrådet är informationsutbyte och att funktionshinderrörelsen får lämna synpunkter på tillgänglighet och användbarhet inom kulturens alla områden.

Vår roll i de olika samverkansråden är viktig, eftersom vi kan bli en garant för att funktionshinderperspektivet inte glöms bort.

Insiktsutbildningar

I Trafikförvaltningen har vi, tillsammans med distriktsorganisationerna SRF och Funktionsrätt, hållit insiktsutbildningar för förvaltningspersonal, kundtjänstpersonal, biljettkontrollanterna, för trafikbolagens utbildare, sjötrafikpersonal samt den personal som genomför enkätundersökningar hos passagerare i spårbunden trafik.

Vi har medverkat vid testresor med buss och tunnelbana då administrativ personal från färdtjänsten fått pröva att resa med rullstol, fingerad synnedsättning och hörselnedsättning.

Vid fyra tillfällen har Insiktsutbildningar hållits för totalt 36 medarbetare inom **Hälsa- och Sjukvårdsförvaltningen** vilka har som mål att 90 personer/år ska genomgå en insiktsutbildning. Förutom distriktet medverkade distriktsorganisationerna SRF och Funktionsrätt.

Två Insiktsutbildningar genomfördes under året för projektledare och entreprenörer hos landstingets fastighetsbolag **LOCUM**. Förutom distriktet medverkade distriktsorganisationerna SRF och Funktionsrätt. Heldagarna ägde rum på Sabbatsbergssjukhus och innehöll föredrag, personliga berättelser om att leva med en funktionsnedsättning och en hinderbana både inom- och utomhus, där deltagarna bland annat fick ta sig fram med rullstol.

Insiktsutbildningar har även hållits inom **Tillväxt- och regionsplaneringsförvaltningen**.

SAMVERKAN MED LANDSTINGETS LEDNING

Faktaruta

Landstingsstyrelsen leder och samordnar landstingets verksamhet och ekonomi. Den förbereder ärenden som ska behandlas av landstingsfullmäktige. Styrelsen har ett övergripande ansvar för landstingets verksamheter och kan i många fall själv besluta i ärenden som inte behöver gå vidare till fullmäktige.

Faktaruta

Patientnämnden är vårdens fristående och opartiska instans dit patienter, anhöriga och personal kan vända sig när det uppstått problem i kontakten med vården. Till **Patientnämndens förvaltning** kan patienter, anhöriga och personal vända sig med frågor som rör all offentligfinansierad hälso- och sjukvård.

Samverkansråd med landstingsstyrelsens förvaltning och landstingsdirektören

Under året har fyra planerade sammankomster hållits med samverkansrådet, några under ledning av landstingsdirektören Malin Frenning. Vid mötena har vi fått kännedom om pågående förändringar inom landstingets organisation. Vi har fått information om dagsaktuella och övergripande långsiktiga frågor inom landstinget. Angelägna frågor har tagits upp genom kunniga tjänstemän från olika delar av landstinget.

Några teman och medverkande vid mötena har varit:

- Avdelningschef *Henrik Normark* om programmet Effektivare landsting, som syftar till att säkerställa en effektiv styrning, ledning och uppföljning av verksamheter. Ett annat uppdrag är att minska antalet policydokument inom landstinget.
- Projektledare *Anna Lundgren* om pågående förberedelser inför regionbildningen 2019.
- Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM)
- Patientnämndens förvaltning
- Policy för uppförande, bemötande och likvärdig behandling = Uppförandekoden
- VD *Mikael Runsiö* om Södersjukhuset
- Samlokalisering av landstingets centrala förvaltningar
- Stabschef *Carl Rydingstam* informerar om kommande förändringar med anledning av att Region Stockholm införs från och med 2019 och ny regionchef ersätter nuvarande landstingsdirektör.

Distriktets representanter i rådet är Olle Johansson, Sari Nykvist och Gunder Wåhlberg.

Bidragsgruppen

Länets funktionshinderorganisationer ansöker årligen på fastställd blankett om det bidrag som landstinget beviljar enligt fastställda kriterier. Detta ansökningsförfarande finns slipas och utvecklas varje år. Ansökan avser löner inkl. sociala kostnader och intressepolitisk verksamhet. En förändrad blankett kräver att varje förening nu ska beskriva sin verksamhet. Bidragsgruppen med ordförande *Maria*

Fält är den första instans som går igenom ansökningarna och består av politiker och en representant för vardera distriktsorganisationerna DHR, SRF och Funktionsrätt. Ansökningar för 2019 gjordes av 67 organisationer. Nytt inslag i arbetet detta år har inneburit att de tio största bidragstagarna sammanträffat med bidragsgruppen för att närmare tala om sin intressepolitiska verksamhet. Efter bedömning och förslag från gruppen går bidragsärendet vidare för politiskt beslut. DHR-distriktet har även detta år kunnat beviljas ett bidrag i linje med vår ansökan.

Distriktets företrädare i gruppen är Anders Berglund och Gunder Wåhlberg.

Samverkansråd för landstingsstyrelsens politiker

En gedigen genomgång av regionalt cancercentrum Stockholm Gotland. Cancervården i Sverige är inte jämlik. Bland annat är kunskapen låg i socioekonomiskt utsatta områden, liksom i skillnader relaterade till ålder, kön, utbildningsnivå, geografi, födelseland och funktionshinder. En jämlik cancervård är en av de viktiga punkterna i den nationella cancerplanen. Det är oroväckande med den här ojämlikheten, eftersom planen har hög prioritet som projektmodell för de samlade svåra vårdområdena. Som en del att öka kunskapen i utsatta områden kan nämnas Botkyrkaprojektet, där man genomringar på vattnet sprider intresse. Man har dessutom ett 40 tal volontärer med i genomsnitt 4 språk och ett stort engagemang.

Landstingets innovationsfond inspirerar sin personal med möjligheter till ekonomiskt stöd för att utveckla lösningar av en produkt, tjänst eller arbetsmetod till nytta för landstingets verksamhet.

Flera gånger under året behandlades temat digital tillgänglighet främst under ledning av *Daniel Forslund*. Landstinget hade stor styrning till förmån för det som blivit statens Inera. Det har blivit lite tempotapp genom att flera intressen ska inordnas, där man strävar efter en användarcentrerad utveckling för att inkludera alla behovsgrupper.

Uppföljning av privata vårdcentraler visade på, att av 209 husläkarmottagningar bedrivs 68% i privat regi och 32% av SLSO (Stockholms läns sjukvårdsområde). Här gjordes en genomgång av principerna för godkännande. Exempelvis ska en checklista gås igenom för den fysiska tillgängligheten förutom hela auktorisationsprocessen. Organisationerna framförde intresse av att delta i tillgänglighetsarbetet.

Landstingsrådet *Gustav Hemming* gjorde en engagerad information

av pendelbåtar och sjötrafiken - inte minst med redovisning av tillgänglighetsarbetet. Här tas också hänsynen till de i skärgården bofasta.

Tunnelbane-/pendeltåg Liljeholmen kunde ej vara med.

Distriktet representeras av Olle Johansson och Gunder Wåhlberg.

Landstingets bemötandepreis

Bemötandepriset belönar initiativ som förbättrar bemötandet av människor med funktionsnedsättning och ökar tillgängligheten till landstingets olika verksamheter.

Prisjuryn består av ett antal utsedda politiker samt en representant från vardera distriktsorganisationerna Funktionsrätt, SRF och DHR. Priset utannonseras genom olika kanaler och antalet insända nomineringar har varierat genom åren. För 2018 fanns 13 nomineringar.

Bemötandepriset 2018 tilldelades Keolis Sverige AB för att i sitt arbete ha ett tydligt funktionshinderperspektiv i resandet och är framåtsyftande med en mångfald av åtgärder för att öka tillgängligheten.

I juryn ingår Gunder Wåhlberg.

KULTUR

Kulturförvaltningens samverkansråd (KUN)

Kulturnämnden verkställer landstingets kulturpolitik och svarar för satsningarna inom kulturområdet och bidrar till att stimulera och utveckla länets kultur- och föreningsliv. Samverkansrådet har under året haft fyra möten under ledning av förvaltningschef *Eva Bergquist*. Kulturnämnden beslutar om de olika kulturstöd och stödformer som finns att söka.

I samverkansrådet hålls vi informerade om de aktuella processer som förvaltningen löpande arbetar med och som i grunden handlar om att utveckla landstingets roll i länets kulturliv. Som organisationer strävar vi efter att vår funktionshindererfarenhet ska kunna påverka planeringen och utformningen av ett tillgängligt kulturliv. Vi har också erbjudit kulturförvaltningen en insiktsutbildning.

Under året har vi fått utförlig information om Regionbibliotek Stockholm, som nu ingår i Kulturförvaltningen och har syftet att främja

Faktaruta

Bemötandepriset

belönar initiativ som förbättrar bemötandet av människor med funktionsnedsättning och ökar tillgängligheten till landstingets olika verksamheter.

Faktaruta

Kulturnämnden

verkställer landstingets kulturpolitik och svarar för satsningarna inom kulturområdet och bidrar till att stimulera och utveckla länets kultur- och föreningsliv.

samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet hos kommunernas 26 folkbibliotek. Även landstingsarkivet och landstingsbiblioteket ingår liksom Länsmuseum, som stänger visningslokalerna och kommer ha tyngdpunkten på digitala samlingar. Förvaltningen gör en uppföljning av sin kulturstrategi. Vid ett av mötena har vi haft en inspirerande träff med kulturnämndens 2:e vice ordförande *Robert Johansson*. Vi har påtalat bristen på teckenspråkig kultur och följt upp den tillgänglighetsinventering som gjorts hos kulturaktörer som har landstingsstöd. Vid årets avslutande möte diskuterade vi hur vi skulle kunna förändra arbetet i samverkansrådet.

Våra representanter i rådet är Gunder Wåhlberg och Anders Berglund.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens (HSF) råd

Avdelningen Kvalitet och patientsäkerhet, besökte rådet och berättade om hur man på förvaltningens sida arbetar med fördjupade uppföljningar av vårdgivare och hur systemet kring detta fungerar. Det krävs ibland en fördjupad uppföljning för att säkerställa att oegentligheter inte förekommer. Att säkerställa att verksamheter, oavsett driftform, lever upp till de krav i avtal, överenskommelser, lagar och regler som gäller för respektive verksamhet. Fördjupad uppföljning kan innefatta såväl kontroll av prestationer som verksamheten ersätts för, som kontroller av kvalitet och patientsäkerhet. Om något felas får man oftast betala tillbaka det som blivit fel och det kan bli varningar.

Projektet, Från för till med - Strategi för partnerskap med patienter i HSF (Hälso- och sjukvårdsförvaltningen). Tanken är att skapa förutsättningar för patientinflytande. Förväntade resultatet är att förutsättningar skapas för vården att arbeta i partnerskap med patienter så att både vård och hälsa förbättras. Syftet är:

- att tillvarata patientens och närståendes kunskap och erfarenheter.
- att förstå och förhålla sig till en enskild individ och vad den kan bidra med.
- att vården arbetar utifrån ett personcentrerat arbetssätt.

Faktaruta

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ansvar för ledning av landstingets hälso- och sjukvård. Uppdraget innefattar ansvar för all hälso- och sjukvård samt tandvård och insatser enligt LSS. Nämnden ska se till att hälso- och sjukvården styrs, samordnas och utvecklas på ett sådant sätt att de samlade resurserna anpassas till befolkningens behov och bidrar till förbättring av hälsotillståndet.

Men huvudsakliga syftet är en högre kvalitet, effektivitet och ett bättre resultat i behandlingen utifrån patientens perspektiv.

Ny Regional läkemedelsstrategi 2018 - 2022, togs upp i rådet, ledorden är medicinsk ändamålsenliga och säker läkemedelsbehandling. De största problemen/utmaningarna med läkemedlen idag är hur de hanteras hemma, hur de intas med mera. Man behöver också förbättra läkemedelsförsörjningen, man behöver bli bättre på att få med patienten i medverkan och det finns behov av utveckling i läkare-patientmöte. Huvudmannagränser är ibland en utmaning.

Budget 2018, HSF (Hälso- och sjukvårdsförvaltningen) har tagit över ansvaret för slutfasen av genomförandet av Framtidsplanen. Fast läkarkontakt för de mest vårdbehövande införs inom husläkarverksamheten. Ytterligare vårdplatser öppnas inom geriatrik. NKS (Nya Karolinska Solna) intensivakut öppnas, omstyrning till övriga sjukhus, nya närakuter öppnar. En höjd takt hålls inom digitaliseringsarbetet, bland annat digitala vårdmöten. Vårdgarantin utvecklas för att också omfatta digital tillgänglighet. Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsanslag ökar med 3 581 miljoner kronor 2018. Hyran för NKS Solna och strategiska fastighetsinvesteringar är på 406 miljoner kronor. Totala kostnader för HSN (Hälso- och sjukvårdsnämnden) är 61 040 miljoner kronor.

Vi har diskuterat digitala vårdmöten i SLL (Stockholms läns landsting); att införa och utveckla vårdgarantin för digitala tillgänglighet samt stöd för prioriteringar i vårdutbudet. Att videobesök, telefon-tjänster och övriga e-tjänster ska finnas som komplementära och naturliga delar av vårdutbudet och att utreda formerna för att öppna upp för vårdgivare som enbart erbjuder vård via digitala kanaler. Det gäller också husläkarmottagningarna. Patientens kontakt med vården ska moderniseras med fler och enklare kontaktvägar för tidsbokning såväl som vårdmöten. Digital tillgång till vård innebär att landstingets invånare ska ges möjlighet att välja hur de vill kontakta vården, där fysiska besök och e-tjänster, telefon eller videobesök ska ses som naturliga delar av vårdutbudet. Vi har betonat vikten av att tillgänglighetskrav finns med i tillämpningsanvisningar och kravspecifikationer från början.

Ny upphandling av geriatrisk vård enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling) och LOV (Lag om valfrihetssystem) (LOV för vårdgivare med egna lokaler, samt LOU i anvisade lokaler ägda av landstinget). Målet är en mer sammanhållen vård och omsorg för äldre. Uppdraget präglas av hög komplexitet och behöver införas etappvis. Den äldre befolkningen i Stockholms län ökar och lever längre samt

då kroniska sjukdomar blir vanligare, tydliggörs också behovet av ett ökat antal geriatriska vårdplatser. Patienten kan med detta nya uppdrag välja landvårdgivare med ledig vårdplats och det kommer ställas krav på direktintag. Man arbetar för att öka direktintaget, ytterligare förbättra samverkan med ambulans och närakuter med mera samt för stöd vid och en trygg hemgång.

Arbetet med tillgänglighet och delaktighet på hälso- och sjukvårdsförvaltningen. *Mika Fogelberg* berättade om sitt uppdrag som bland annat innebär att samordna, driva och utveckla förvaltningens arbete kring tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Detta innebär exempelvis arbete med att se över uppdrag i avtal, tvärsektoriell uppföljning av avtal, insiktsutbildningar och tillämpningsanvisningar. Vi påtalar vikten av att fler går insiktsutbildningarna och att vi fortfarande tar upp de problem som är med tillgängligheten på sjukhus och vårdcentraler, med britsar, liftar med mera.

Direktiv för hälso- och sjukvårdens långtidsutredning, frågeställningar man har inför framtiden, Var ligger stora utmaningarna i hälso- och sjukvårdssystemet? Hur kommer hälso- och sjukvård bedrivas? Hur kommer samspelet mellan forskning, utbildning och vården att se ut? Vilka aktörer kommer att finnas? Vilka kompetenser kommer att behövas? Hur kommer styrningen att se ut och vilka är upphandlingssätten år 2040? Det tas också upp att vården är ojämlig inom länet och att E-hälsa och tillgänglighet brister. Hälso- och sjukvården behöver en strategisk förmåga att anpassa och förändra sig vid behov. Kompetensförsörjningen/personalförsörjning är andra viktiga frågor som man kommer att titta på inom ramen för utredningen. HS 2040 kommer att bli en parlamentarisk utredning.

Sommaren 2018 var tuff för hälso- och sjukvården, men de har haft ett bra samarbete med vårdgivare, Locum och kommuner med mera.

Närakuterna ska vara öppna 8 - 22 varje dag i veckan. Det ska finnas enhetlighet, röntgen och laborieverksamhet, enhetliga bemanningskrav vad gäller läkare och sjuksköterskor samt fler ambulanser ska gå till närakuter istället för akutsjukhusen.

Workshop hölls om framtidens vårdinformationsmiljö - nyttohemtagningsarbetet. Syftet är att göra det lättare för patienten och vårdens medarbetare bland annat genom införande av nytt journalsystem och förbättrad kommunikation mellan olika vårdgivare. Man skapar modeller för att kunna mäta att man når fram till målet och man önskar få in nyttor utifrån olika perspektiv. Man siktar på att vara klara

2022. Vi tog upp att det saknas samordning för de av oss som har flera funktionsnedsättningar.

Sjukhusavtal 2020 fortlöper med fokus på patientsamverkan, projektets uppdrag är att ta fram nya avtal och en avtalsmodell. Man arbetar med referensgrupper (expertgrupp, sjukhusgrupp och förvaltningsgrupp) samt med patientsamverkan. I dag återfinns åtta patientföreträdare i expertgruppen.

Patientsamverkan i nya kunskapsstyrningen. Man beskriver hur man i dag har en explosionsartad utveckling inom hälso- och sjukvården, bland annat gällande läkemedel och digitalisering. Samtidigt står vården inför utmaningar, exempelvis blir invånarna och antalet äldre allt fler. Kunskapsstyrning avser att utveckla, sprida och använda bästa kunskap. Målet med är att bästa kunskap ska finnas tillgänglig och användas i varje patientmöte. I kunskapsstyrning ingår kunskapsstöd, stöd till uppföljning och analys samt stöd till verksamhetsutveckling och till ledarskap. Under 2018 har man etablerat en ny nationell sammanhållen struktur för kunskapsstyrning. Bland annat ska uppföljning bli bättre och mötet med patient i samverkan.

Landstingsdirektören *Barbro Naroskyin* slutade vid årsskiftet.

Nytt uppdrag för hemsjukvård, en sammanhållen seniorvård. De övergripande målen i uppdraget är:

- En god, trygg och säker vård.
- En ökad samordning av vården
- En ökad trygghet för patienten genom helhetsansvar för all vård och förbättrad kommunikation.
- Minska glapp mellan vård och omsorg.

Med de aktuella förändringarna avser man bland annat att minska variation gällande kompetens och tillgänglighet i nuvarande uppdrag, basal hemsjukvård och att få en ökad läkarmedverkan i hemsjukvården. Man avser också öka samverkan med kommunal hemtjänst.

Under året har vi träffat presidiet i Hälso- och sjukvårdsnämnden vid två tillfällen.

Akutsjukhusen

Samverkan på Sös (Södersjukhuset): Under detta år har mycket hänt i samverkansrådet. I rådet sitter en av chefläkarna samt den som håller ihop gruppen och ett antal representanter för pensionärsorganisationer och representanter för de funktionsnedsatta. Det finns en sak som är negativ för distriktet och det är ensamheten att

jag aldrig får någon återkoppling i samverkan med landstinget/regionen i andra sjukhus eller från de som hanterar hälsa/sjukvård inom Stockholm.

Vi har bland annat diskuterat vad vi vill ska tas upp i samverkansrådet. För oss var det ganska enkelt: tillgängligheten på hela sjukhuset både från perspektivet som anställd och som patient. Det innebär att denna fråga tas upp på varje möte.

På sjukhuset har två frågor varit prioriterade, nybyggnation och eget kök. Ombyggnationen har både blivit tillgänglig och trevlig. Köket är idag mycket uppskattat.

Vi har gjort ett stort arbete med en genomgång av hela sjukhuset och tillgängligheten med ett gott resultat, endast små icke anmärkningar.

Har under året endast fått en fråga där vi konstaterar att jag inte kan ge mig in och diskutera läkarnas kompetens, det kan jag bara inte göra det ligger utanför mitt ansvar.

Distriktet representeras av Amir Amirrazi, Anders Berglund, Yvonne Björkman, Olle Johansson, Jaan Kaur, Beatrice Koliijn och Sari Nykvist.

HABILITERING

Referensgrupp för habilitering

Under året har det varit två möten med referensgruppen med habiliteringen med beställarna. Samt ett samrådsmöte med Habilitering & Hälsa.

Upphandlingen av rehabilitering efter amputation eller vid medfödda skador på armar och/eller ben, vann Aktiv Ortopedteknik.

Fem ortopedtekniska verksamheter har fått avtal som startade den 1 oktober. Ortopedia Ortopedtekniska Center AB, Linds Ortopediska AB, Camp Pro ortopedteknik AB, Team Olmed AB och Aktiv ortopedteknik i Stockholm AB. Det är den enskilde som väljer i första hand vart man vill gå. De ortopedtekniska verksamheterna ska regelbundet delta i teamarbete vid kliniker och mottagningar där det finns behov av ortopedteknisk kompetens. Detta gäller speciellt för

Stockholms läns distrikt

de områden där teamarbete är av största vikt, till exempel specialistvård vid diabetes, ortopedmottagning, rehabilitering av personer med extremitetsskador samt vid rehabiliterings- och habiliteringsinsatser.

Stroke- och hjärnskadevägledaren som tidigare fanns inom Habilitering & Hälsa kommer att placeras på Danderyds sjukhus. Vägledaren kommer att arbeta med målgrupperna som råkat ut för stroke eller förvärvad hjärnskada.

Nytt avtal med Habilitering & Hälsa gäller 2019 - 2021. Uppdrag och omfattning har omarbetats i syfte att kvalitetssäkra mötet med patienterna och insatser till närstående och nätverk samt verka för en patientsäker och jämlik vård för personer med funktionsnedsättning som hör till habiliteringens målgrupper.

Vårdval för Intensivträning för personer med rörelsenedsättning har numera tre utförare, Move & Walk, Rehabstation Sthlm och Olivia.

Motorik- och träningscenter, tidigare PUFFA, har förändrat upplägget för träningen jämfört med tidigare. Distriktet har synpunkter på det nya upplägget, dels på informationen till organisationerna och dels till patienterna om förändringen var otydlig. Människor känner sig utestängda därifrån och hänvisas till andra gym. Det som tidigare kallades Öppen träning har förändrats, så att man behöver boka in sig på "pass". Man får träna på detta sätt ett år, när den tiden har gått gör de en utvärdering; målet så man var att försöka hitta en möjlighet till friskvård utanför habiliteringen. För många är det inget alternativ. Distriktet har tillsammans med RBU i Stockholms län tillskrivit *Anna Starbrink* (L) som har ansvar för dessa frågor. Hon skickade frågan vidare till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Vi kommer tillsammans med RBU arbeta vidare med detta.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har fått ett uppdrag som handlar om att ta fram en vårdstruktur av patienter inom gruppen sällsynta diagnoser. Uppdraget heter "Utreda strukturer för diagnostik, vård, forskning och utveckling av patienter med sällsynta diagnoser".

Projektet kommunalisering av hemsjukvården avbröts under våren och hemsjukvården blir därför kvar i landstingets regi. Landstinget arbetar vidare med hur hemsjukvården kan utvecklas som en del av vårdval sammanhållen seniorvård.

Distriktet representeras av Yvonne Björkman.

HJÄLPMEDEL

Referensgruppen för hjälpmedel

Under året har tre referensgruppsmöten hållits för hjälpmedel. Distriktsorganisationerna SRF och Funktionsrätt deltar också tillsammans med tjänstemän från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Under året har syftet för referensgruppen arbetats fram. Syftet är informationsutbyte om aktuella frågor inom hjälpmedelsområdet. Handläggare och enhetschef informerar om aktuella ärenden från HSF (Hälso- och sjukvårdsförvaltningen) och kontaktpersonerna från funktionshinderorganisationerna informerar om det arbete som sker inom organisationerna. De områden samverkan kan ske inom är utveckling och förändringar när det gäller hjälpmedel: förändringar i vårdutbudet, utvecklingsprojekt inom hjälpmedelsområdet, upphandling av nya avtal, införande av nya hjälpmedelsgrupper med mera.

Avtalet med OneMed Sverige upphörde den sista maj och därefter tog SLSO (Stockholms läns sjukvårdsområde) över verksamheten. Verksamheten heter Förbrukningshjälpmedel i hemmet. Uppdraget är likvärdigt de uppdrag som OneMed hade, vilket innebär att inga större förändringar sker för den enskilde. Sortimentet kan skilja sig åt då det också inneburit nya produktupphandlingar enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). HSF (Hälso- och sjukvårdsförvaltningen) lovade att det inte skulle bli några problem med leveranser med det nya avtalet men under sommaren och långt in på hösten var det stora problem med distributionen till kunderna. Det blev stora förseningar av leveranserna och den enskilde kom i kläm, en stor patientfara. Distriktet påtalade detta i samtal med HSF (Hälso- och sjukvårdsförvaltningen).

Ortopedteknisk upphandling är under utvärdering och tilldelning sker under våren. Avtalet startade under hösten.

Gåskolan drivs, efter upphandling enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling), från och med den 1 september av Aktiv Ortopedteknik i Stockholm AB. Verksamheten kommer att vara belägen i Aktivs nuvarande lokaler i Bergshamra och i Södertälje, samt i Vasastan. Fortfarande kan den enskilde välja om annan avtalad ortopedtekniksverksamhet än Aktiv Ortopedteknik, men de ska utföra hjälpmedelsförskrivningen.

Brukarråd Sodexo

Under året har det varit fyra brukarrådsmöten med hjälpmedelscentral Sodexo på norra sidan av länet. I detta forum deltar DHR och Funktionsrätt Stockholm, samt verksamhetschef och konsulenter men också tekniker när det varit sådana diskussioner. Brukarråden har samtalat om medlemmarnas funderingar och frågor som berörs av hjälpmedelscentralen Sodexo till exempel: ansökning om hjälpmedel, tekniska problem, väntetider, hemsidan, om utbildningar av förskrivare och konsulenter samt bemötande. Sodexo är väl medvetna om de svårigheter som är på grund av att det är en byggarbetsplats kring dem. Byggföretaget skyltar så gott de kan gällande parkeringsplatser och gångvägar.

Brukarråd Hjälpmedelscentral Syd, MAH och KommSyn

Under året har det varit två brukarrådsmöten med Hjälpmedelscentral Syd, MAH (Medicinteknisk apparatur i hemmet) och KommSyn. I detta forum deltar distriktsorganisationerna DHR, SRF och Funktionsrätt samt verksamhetschefer, konsulenter och tekniker från de tre olika avdelningarna. De har rapporterat och diskussioner har förts kring avtal till tekniska frågor och utbildningar. Distriktet tog bland annat upp frågorna om bristen på parkeringsplatser för personer med rörelsenedsättningar utanför Hjälpmedelscentralen och öppettider. Hjälpmedel Stockholm lyfte frågan om vikten av att göra en årlig kontroll på sin elrullstol. Detta för att undvika haverier. Det är även viktigt att ta kontakt med sin förskrivare i tid om behovet har förändrats eller om rullstolen börja kräva för mycket i service och reparation, så förskrivaren kommer in i tid och kan påbörja en eventuell ny förskrivning.

MAH, Medicinteknisk apparatur i hemmet

Om man behöver göra ett utbyte av en apparat till exempel cpap (ett hjälpmedel för andning), så byter de ut till en likvärdig. Om man behöver andra funktioner hänvisas man till förskrivaren för en ny bedömning. Man kan inte prova en ny mask på MAH (Medicinteknisk apparatur i hemmet), det ingår inte i uppdraget, utan det är förskrivarens ansvar, vilket innebär att de hänvisar den enskilde till klinik och ansvarig förskrivare.

Faktaruta:

E-hälsa är för vårdutövande som tar hjälp av elektroniska processer och kommunikation. Begreppet kan omfatta en rad tjänster i gränslandet mellan medicin, sjukvård och informationsteknik, såsom e-journaler, och hälsoinformation för patienter.

Komsyn, kommunikation-, kognitions-, syn- eller hörsel-hjälpmedel

Komsyn har sedan övertagandet av hörselhjälpmedel ett nära samarbete med förskrivare inom hörselområdet, bland annat de som finns på Rosenlunds sjukhus och de som tillhör Karolinska sjukhuset. Komsyn har inte något uppdrag att utföra service eller reparationer på kvällar, nätter och helger, så kallad beredskap.

Distriktet representeras av Amir Amirriazi och Yvonne Björkman.

Läkemedelskommittén

Under året har två möten hållit med läkemedelskommitténs brukarråd. Där har bland annat information getts om nyheter för året i **Kloka listan** och om ny kunskapsorganisation i Stockholms läns landsting. Rådets samverkan framöver och andra viktiga läkemedelsfrågor har diskuterats.

Distriktet representeras av Olle Johansson och Ingela Larsson.

E-hälsan

Ett mycket gott arbetssätt om man ser till intjänad tid. Man har räknat att man tjänar in 1/8 av kostnaden för varje tjänst. Naturligtvis kan man alltid tolka uträkningen som felaktig eller beskriva det som helt fel. Vi bedömer att uträkningen har ett fel och det är att beräkna kostnaden för alla som inte kan nyttja tjänsten, de som har någon form av funktionsnedsättning är den obekanta kostnaden.

Det är dessa vi försöker att få in i arbetet med e-hälsan, vi började med landstinget sen har det varit stillestånd när det flyttades till Inera som är ett bolag som numera har alla regioner/landsting och kommuner (de flesta) som ägare. Nu ser det ut som om vi får ansvar för hela förbundet för arbetet med e-hälsan.

Under året har det varit två möten samt ett antal icke formella möten, många har varit per telefon. Vi tror att vi äntligen har fått Inera att förstå hur vi ska arbeta med gruppen funktionshindrade. Det är bara att lita på våra representanter och hålla tummar. Inera har antagit ett arbetssätt som vi kommer att få presenterat under nästa år.

Distriktet representeras av Amir Amirriazi, Anders Berglund, Yvonne Björkman, Olle Johansson, Ingela Larsson och Sari Nykvist engagerade.

Faktaruta:

Locum AB är en av Sveriges större fastighetsförvaltare med ett fastighetsbestånd på cirka 2,1 miljoner kvadratmeter lokaler i Stockholms län. Bland hyresgästerna dominerar sjukvården i länet. Locum AB ägs av Stockholms läns landsting.

Stockholms läns sjukvårdsområde

Vi har deltagit i ett tjugotal möten i den processgrupp som medverkat i framtagandet av den applikation som kallas "Alltid öppet" som är ett verktyg som möjliggör ett brett digitalt möte och kontakt med den landstingsdrivna primärvården i vår region.

I denna samverkan representeras distriktet av Olle Johansson och Jaan Kaur.

Locums samverkansråd

Locum som är hyresvärden för den Regionägda vården bjuder in representanter för funktionshinderrörelsen till Samverkansråd, fyra gånger per år. På mötena informeras om vad som är aktuellt inom tillgänglighetsområdet på våra sjukhus. Vid varje tillfälle får organisationsrepresentanterna tillfälle att berätta vad som pågår i våra organisationer.

På mötena diskuteras och testas användbarhet genom att Samverkansrådet får ta del av olika prototyper och praktiskt testa hur exempelvis föreslagna knapppaneler i nya hissar fungerar, utifrån våra olika funktionsnedsättningar.

Året avslutades med en trevlig jullunch.

Distriktet representeras av Sari Nykvist och Anders Berglund.

TRAFIK OCH KOMMUNIKATIONER

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

Detta samverkansråd träffas en gång per år. Vid årets möte var distriktets ombudsman och SRF:s representant kritiska till det svaga gehör vi fick på våra synpunkter som vi lämnade i vårt gemensamma remissvar – RUFSS (Regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen) 2050. Detta ledde till att Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, distriktsorganisationerna DHR, SRF och Funktionsrådet genomförde en halvdagskonferens med namnet "En Stockholmsregion tillgänglig och användbar för alla". Konferensen ägde rum den 30 augusti i en välfylld Landstingshall på Landstingshuset.

Faktaruta

Trafiknämnden

fattar beslut, upphandlar samt ingår avtal. Avtalen överläts därefter till AB SL vilka uppdrar åt trafiknämndens förvaltning – kallad trafikförvaltningen – att förvalta avtalen för AB SL:s räkning.

Till **Trafikförvaltningen** hör SL:s personal, administrativa tillgångar, avtal och tillgångar som inte hör till trafikverksamheten samt trafiktillstånd för järnvägar och sjöfart.

Hos AB SL finns tillgångar som hör till trafikverksamheten.

Ur Programmet:

Hur planerar vi för ett samhälle tillgängligt för alla? Vid detta halvdagsseminarium fick deltagarna lyssna till berättelser från vardagen och diskutera utmaningar för personer med funktionsnedsättning. Syftet var att lyfta perspektiv som är viktiga att ha med sig då vi planerar för ett samhälle tillgängligt för alla.

Seminarier var ett samarrangemang med distriktsorganisationerna SRF och DHR. Representanter från Stockholms läns landsting, Länsstyrelsen och Myndigheten för delaktighet deltog.

Några av de medverkande

- *Gustav Hemming (C)*, Miljö-, skärgårds- och regionplanelandsringsråd
- *Ulrika Palm*, regionplanerare på Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
- *Sari Nykvist*, *Pia-Lena Krieschel* och *Josefin Bergstrand* från distriktsorganisationerna SRF och DHR

Målgrupp för konferensen var:

Offentliga aktörer, näringsliv, akademi och ideell sektor med fokus på samhällsplanering och tillgänglighet.

Trafikverkets råd

Under året har tre samverkansråd för trafikverket region Stockholm och Gotland hållits där vi diskuterat aktuella projekt i regionen. Trafikverket har ansvar för (bil, tåg, cykel och båt) vägar och tågstationer. Vi har även varit ute och inventerat Getingmidjan, järnvägen mellan Stockholm Central och Stockholms södra där arbeten pågår de närmsta åren.

Under året har vi haft tre samverkansmöten gemensamt med politiker. Funktionshindersorganisationerna håller mötena tillsammans med pensionärerna i samverkansråd.

På samverkansrådet behandlades aktuella och viktiga frågor: färdtjänst, rapport av aktuella frågor i kollektivtrafik, rapport om sjö och taxibåtar samt rapport från FUT (Förvaltningen om nya tunnelbanan).

Nytt för i år har varit samverkan om upphandling på taxifärdtjänst. Det blev klart och beslutades av trafiknämnden i november. Avtalet är tvåårigt och startar 1 april 2019. Men det som är mer viktigt för oss rullstoltaxiresenärer är fria resor vid behov som vi har haft länge, och tyvärr har politiker velat försämra våra rättigheter. Därför har distriktet i samverkan med andra funktionshinderorganisationer haft

många möten med politiker. Men sedan har DHR själv på olika sätt visat sitt missnöje av beslutet. Detta till exempel genom pressmeddelande, medlemsuppror och demonstration framför landstingshuset.

Vi vill tacka er medlemmar som med er närvaro och genom er insats har visat vår oro och missnöje med beslutet. Även om vi startar 2019 med en försämring i vår frihet är det viktigt att kämpa vidare under 2019 för att kräva våra rättigheter.

I samverkansavtal med trafikförvaltningen har vi haft till hjälp resursgrupper som:

Kollektivtrafik till lands och sjöss

Diskussioner har förts kring tillgänglighet för nya eller nuvarande projekt i kollektivtrafik tunnelbana, bussar, pendeltåg och sjö. Aktuella idéer har testats och diskuterats; till exempel framtidvagnar till tunnbanan, bussar och busshållplatser, taxibåtar och avstängningsplan som påverkar kollektiva trafikresenärer.

Färdtjänst

Under året har vi bland annat diskuterat bemötande, förseningar och aktuella rapporter från färdtjänst kundservice om resenärernas nöjda och missnöjda resor.

Nytt för 2018 – 2019 är workshopsmöten. Där har diskussioner om möjligheter på olika sätt förts till exempel kan vi i framtiden beställa färdtjänstresor, hålla kontakt och skicka olika ansökningar digitalt. Det som blir nytt för 2019 är att du som vi vill ha e-faktura kan ansöka hos din internetbank om det så kommer du istället få fakturan digitalt direkt i din internetbank.

Förvaltningen om nya tunnelbanan (FUT) resursgrupp

Under året har cirka 4 möten hållits. Där har informerats om nya framtidlinjer i tunnelbanan. Nytt för året har varit projekten Barkarby linje och förberedelse av Nacka linje. Arbetet kommer att pågå många år. Det är svårt att säga slut datum men FUT (Förvaltningen om nya tunnelbanan) hoppas på att Barkarby linje blir klar 2022/2023.

I samverkan med Trafikförvaltningen är Amir Amirrazi, Patrick Englund, Jaan Kaur och Ingela Larsson distriktets representanter.

ÖVRIGA MÖTEN, KURSER MED MERA DÅ VI DELTAGIT/MEDVERKAT

Kurser och konferenser

Våra medlemsträffar har två syften. Dels ska medlemsträffarna bidra till ökad kunskap för distriktets och avdelningarnas styrelser inom olika intressepolitiska områden som exempelvis färdtjänst, konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och familjeliv med personlig assistans. Dels ska våra träffar erbjuda sociala möten mellan våra medlemmar. De sociala träffarna ska bland annat bidra till en känsla av gemenskap. Träffar med socialt fokus har bland annat varit distriktets Pub-kvällar.

Under året har distriktet arrangerat 16 egna kurser och konferenser inom vårt intressepolitiska område med totalt lite drygt 150 deltagare. Tillsammans med Neuroförbundet Stockholms län, Reumatikerdistriktet i Stockholms län, Personskadeförbundet RTP – Stockholms läns distrikt, RTP-S, BOSSE – Råd, Stöd & Kunskapscenter, Rehab Station Stockholm har vi arrangerat en möjlighetsdag med tema "Föräldraskap och funktionsnedsättning" som samlade närmare 50 deltagare. Vi har även en arbetsgrupp som träffas och jobbar med smärtfrågor.

Kursverksamheten har genomförts i samarbete med ABF (Arbetarnas Bildningsförbund) Stockholms län som också har gett bidrag till täckande av kurskostnaderna.

Informationsmaterial och mässdeltagande

DHR Stockholms läns distrikt har de senaste åren gått i **Prideparaden**. Den 5 augusti deltog vi tillsammans med de övriga Rh-föreningarna i Stockholms län. Det är en viktig fråga för oss och ett angeläget samarbete, eftersom våra olika organisationer möter samma fördomar och samma kamp när det gäller frågor om sexualitet.

Distriktets informationsfolder har under året i första hand lämnats på vårdcentraler, bibliotek och platser där potentiella medlemmar kan finnas.

Under året har även medlemsbrev börjat ges ut till de medlemmar som angett sin e-postadress.

SAMARBETE MED ÖVRIGA FUNKTIONSHINDERORGANISATIONER

Rh-gruppen (Rörelsehinderföreningarna i samverkan)

Rh-gruppen är ett samarbete som omfattar rörelsehinderförbunden inom Stockholms län.

Rh-gruppen medverkade i Prideveckan i Stockholm och temat var denna gång EuroPride och inriktningen mer internationell än vanligt. *Stefan Balogh*, BOSSE Råd Stöd & Kunskapscenter höll på EuroPride House föreläsningen Sexual health, physical disability and practical intervention. Rh-gruppen deltog även i EuroPrideparaden.

Den uppskattade Möjlighetsdagen genomfördes tillsammans med BOSSE och Frösundavik vilken i år hade temat "Föräldraskap och funktionsnedsättning".

Under året bildades en färdtjänstgrupp för Rh-gruppen vilken startades upp inför nästkommande upphandling och de har arbetat för förare och resenärers skull med inriktning på landstinget. Bland annat träffade gruppen flera landstingspartiers respektive ansvariga för färdtjänstfrågor.

Distriktet representeras i gruppen av Anders Berglund, Jaan Kaur, Ingela Larsson, Sari Nykvist och Gunder Wåhlberg.

I Rh-gruppens färdtjänstgrupp ingår Amir Amirrazi och Jaan Kaur.

Samarbete kring BOSSE - Råd, Stöd & Kunskapscenter

Distriktet nyttjar BOSSE som sin insats för olika funktionshinderfrågor för medlemmar. Vi har en mycket bra resurs för våra frågor inom länet, det är viktigt att komma ihåg att BOSSE är en kooperativ organisation - det vill säga alla verksamma på BOSSE äger företaget. Vi ska utarbeta en fördjupning av vårt arbete med BOSSE. BOSSEs samverkansråd är en instans för alla funktionshinderfrågor inom Stockholms län.

I detta samarbete återfinns Anders Berglund och Sari Nykvist.

Presidie möten

En samarbetsform för de organisationer som tecknar samverkansavtal på landstingsnivå, SRF, Funktionsrätt och DHR. Ett möte genomförs per halvår där vi pratar oss samman för att finna gemensamma utgångspunkter och ett gemensamt agerande i så många

Faktaruta:

Rh är en sammanlutning av sex länsorganisationer inom Stockholms län: DHR, NEURO, RTP-S, RBU, Reumatikerna och Unga Rörelsehindrade.

Foto:

Rh-gruppens deltagare i EuroPrideparaden varav en syns bära banderollen och en annan har en skylt runt halsen med texten "Free Hugs".

frågor som möjligt. Det man kan se är nu ett större utbyte mellan organisationerna, vi genomför flera gemensamma remissvar än förut, det är numera mer vanligt med ett gemensamt remissvar än det varit tidigare.

Ekonomi

Distriktet har erhållit anslag från Stockholms läns landsting, bidrag från ABF (Arbetarnas Bildningsförbund) samt del av medlemsavgiften från riksförbundet.

ORDFÖRANDENS SLUTORD

När vi ser tillbaka på 2018 så ser vi ett år då våra politiker svek. Året då vi förlorade en kamp som pågått under flera år. Tidigare har vi som har begränsade, eller inga, alternativ än rullstolstaxi för att kunna förflytta oss utomhus, kunnat resa efter behov inom länet. Den tiden är nu förbi. Våra politiker har beslutat att maximera antalet enkelresor till 500 per år.

2018 var också ett år präglat av valrörelse och en kamp för att rädda assistansen. Funktionshinderrörelsen syntes och hördes i manifestationer, demonstrationer, möten och debatter.

Vårt företrädarmandat vilar på våra medlemmar och deras engagemang. Vi behöver i än större utsträckning mobilisera våra medlemmar i vårt rättighetsarbete.

Vi behöver stärka våra representanter och förtroendevalda i deras roller.

Och vi kommer att behöva anpassa våra strategier i påverkansarbetet. Både i möten mellan människor, i material vi tar fram och våra distributionskanaler.

Sundbyberg den 18 mars 2019

Jaan Kaur
ordförande

Liza Syeda
vice ordförande

Gunder Wåhlberg
kassaförvaltare

Amir Amirrazi
Ledamot

Anna Palmborg
Ledamot

Anna Westerberg
Ledamot

Olle Johansson
Ledamot

Patrick Englund
Ledamot

Yvonne Björkman
Ledamot

Foton (uppifrån och ner):
Liza Syeda (vice ordförande) och Gunder Wåhlberg (kassaförvaltare).
(Jaan Kaur saknas på bild)

Förtroendevalda och personal

Styrelse

Styrelsen har efter årsmötet den 21 april bestått av:

Ordförande	Jaan Kaur, Farsta
Vice ordförande	Liza Syeda, Norsborg
Kassaförvaltare	Gunder Wåhlberg, Nacka
Ledamöter	Amir Amirrazi, Skärholmen Yvonne Björkman, Sundbyberg Patrick Englund, Skarpnäck Olle Johansson, Huddinge Anna Palmborg, Stockholm Anna Westerberg, Täby
Adjungerad	Beatrice Koliijn, Farsta

Revisorer

Ordinarie	Nina Jönsson, Järna Anders Runnman, Ösmo
Suppleanter	Iris Persson, Sundbyberg Karin Sääf Göransson, Bagarmossen

Siffergranskningen har utförts av Monica Hedberg, auktoriserad revisor, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers AB.

Valberedning

(tillsatt under hösten då ingen tillsattes vid årsmötet)

Anders Runnman, Nynäshamn (sammankallande)
Anders Berglund, Nynäshamn
Ann-Sofie Pettersson, Täby

DHR-aktuellt i Stockholm

Redaktörer och ansvariga utgivare: Gunder Wåhlberg
Ingela Larsson

Under året har följande personer varit anställda

Gunilla Carlberg, ekonomi	Ingela Larsson, Ombudsman
Carola Alexandersson, kurser (till och med oktober)	Sari Nykvist, Ombudsman

Foton på ledamöterna i styrelsen (uppifrån och ner):

Amir Amirrazi,
Yvonne Björkman,
Patrick Englund,
Olle Johansson,
Beatrice Koliijn
och
Anna Westerberg
(Anna Palmborg saknas på bild)

Av distriktet arrangerade kurser och konferenser

Foto:

Annika Jyrvall Åkerberg föreläser om mänskliga rättigheter framför en skärm där en powerpoint visas.

Mänskliga rättigheter

Under året har distriktet bjudit in till två träffar med *Annika Jyrvall Åkerberg*, människorättsjurist på Civil rights defenders. Hon var inbjuden för att lära oss mer om våra rättigheter genom att föreläsa om Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Hon besökte oss två gånger. Första gången i februari och sedan i oktober.

I januari var vi 19 deltagare på träffen och i oktober 16 åhörare.

Studiecirkel om mänskliga rättigheter

Cirkeln startade i oktober med att *Kicki Nordström*, tidigare ordförande i World blind union och som var med i tillblivelsen av konventionen. Hon berättade om diskussionerna som pågick i FN-skrapan. Om motståndet till att ta fram en konvention med rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Hon berättade om artiklarna och hur de tänkte när de skrev artiklarna.

Cirkeln träffades en gång i november och en gång i december. Vid tillfället i november ägnade vi oss åt grunderna i mänskliga rättigheter och vid decembertillfället hade vi fokus på artikel 9 om tillgänglighet.

Varje gång fick deltagarna i cirkeln ett eget kompendium som vi sedan utgick ifrån.

Cirkeln har haft 8–11 deltagare och fortsätter en bit in i 2019.

Personlig assistans

Distriktet ordnade två träffar under året på temat personlig assistans. Vid det första tillfället bjöd vi in *Barbro Lewin* som är Funktionshinderforskare verksam på Uppsala universitet. Hon talade om hur handläggarna förvanskar LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade), om lagens intentioner om goda levnadsvillkor och om rätt att leva självständigt.

19 stycken var anmälda till denna träff.

Vår andra träff hade temat personlig assistans med fokus på föräldraskap och personlig assistans. *Viveca Selander*, doktorand vid Stockholms universitet besökte oss i Rissne för att berätta om sin avhandling, Familjeliv och personlig assistans.

Vi var tio personer som lyssnade till Vivecas föreläsning denna kväll.

Diskrimineringslagen

Denna kväll ägnades åt Diskrimineringslagens tillägg om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering vilken *Eugenia Rudenberg*, jurist och ombudsman på DHRs förbundskansli informerade om.

13 medlemmar deltog denna kväll.

Politikercafé

Distriktet bjöd under året in till två politikercaféer. Diskussioner fördes om den politik som påverkar våra liv i stor omfattning.

Till den första kvällen, i maj, var tre landstingspolitiker inbjudna; *Jens Sjöström* – Socialdemokraterna, *Petteri Louhema* – Vänsterpartiet och *Malin Karlsson* - Miljöpartiet.

Till det andra tillfället, i juni, var landstingspolitikerna *Pia Helleday* – Moderaterna, *Anna Starbrink* – Liberalerna, *Ellinor Moberg* – Centerpartiet och *Torbjörn Larsson* – Kristdemokraterna inbjudna.

Sex medlemmar deltog den första kvällen och tolv stycken den andra vilka fick möjlighet att ställa sina frågor.

Gamla synsätt spökar än – funktionshinder genom tiderna

Detta var en annan välbesökt träff som genomfördes i samarbete med DHR Huddingeavdelningen. Kvällen som blev mycket uppskattad gästades av *Margareta Persson*, författare till boken *Gamla synsätt spökar än – funktionshinder genom tiderna*.

Vi var 17 stycken till antalet denna kväll.

Att leva med smärta

I oktober hade vi en föreläsningkväll med *Rikard Wicksell*. 17 stycken hängivna åhörare fick ta del av en föreläsning som gick ut på att hitta en livsstrategi för att klara av att leva ett bra och meningsfullt liv, trots kronisk smärta.

Akademiska vårdcentraler

En höstkväll under året som gått ordnade distriktet denna träff då *Eva Sydhoff Henriksen*, samordnande chef på akademiskt primärvårdscentrum var inbjuden för att ge oss ökade kunskaper om Akademiska vårdcentraler.

Vi var 13 stycken som lyssnade till Evas föredrag.

Kvinnokväll

Med anledning av Metoo anordnade distriktet en träff där vi bjöd in *Denise Cresso*, initiativtagare till funktionshinderrörelsens upprop

Foto:

Landstingspolitikerna Malin Karlsson – Miljöpartiet, Jens Sjöström – Socialdemokraterna och Petteri Louhema – Vänsterpartiet samt deltagarna Yvonne Björkman och Gunder Wählberg. I förgrunden skymtar fler deltagare.

Stockholms läns distrikt

”Slut villkorat”. Det blev en bra kväll, trots det jobbiga ämnet våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

Vi var sju stycken till antalet denna septemberkväll.

Ordförandeträff

Under året hölls två ordförandeträffar, i maj och december, med ordförande för respektive avdelning inom Stockholms län. Vid mötena diskuterades bland annat tillsättande av valberedning, funktionshinderråden, landstingets organisation som 2019 blir region och färdtjänsten.

Kursverksamheten har genomförts i samarbete med ABF (Arbetarnas Bildningsförbund) Stockholms län som också har gett bidrag till täckande av kurskostnaderna.

Kontaktuppgifter till DHR-avdelningarna inom Stockholms län

DHR Botkyrka-Salemavdelningen

08-530 355 30, exp.
am@kolhed.se

DHR Huddingeavdelningen

08-774 07 06 ordf.
ingalill.garfve@tele2.se

DHR Nacka-Värmdö-avdelningen

08-716 08 25, ordf.
gunder.wahlberg@comhem.se

DHR Norrtälje-avdelningen

0176-178 40, exp
dhrnorrtalje@gmail.com

DHR Nynäshamn-Haninge-avdelningen

08-520 205 40, exp
nynashamn-haninge@dhr.se

DHR Stockholmsavdelningen

08-564 826 50, exp
info@dhrs.se
www.dhrs.se

DHR Sundbybergsavdelningen

08-733 05 92, ordf.
yvonne-bjorkman@outlook.com

DHR Södertäljeavdelningen

08-550 119 60, exp
dhr.sodertalje@telia.com

DHR Tyresöavdelningen

08-742 12 20, ordf.
dhrtyreso@gmail.com

DHR Täbyavdelningen

08-511 782 92, ordf.

Vill du ha andra kontaktuppgifter; hör av dig per telefon, mejl eller gå in på distriktets webbplats.

DHR Stockholms läns distrikt

Kavallerivägen 30, 1 tr
174 58 SUNDBYBERG

Telefon 08-120 556 80

www.dhr.se/stockholmslan